

FOTO: ASA STROM

Målbild efter föryngringsavverkning

Kulturstubbar används som standard vid föryngringsavverkning för att signalera forn- och övriga kulturlämningar. Åtgärden syftar till att förtydliga lämningarna och är det mest effektiva sättet att undvika skador.

Användande av kulturstubbar

Kulturstubben är en 1,3 m hög (ca brösthöjd) skapad stubbe. Den ska fungera som markör för forn- eller kulturlämningar. Genom sin avvikande höjd ska den inte kunna förväxlas med en naturvårdshögstubbe. För att undvika missförstånd - håll isär de olika typerna av tillskapade stubbar på hygget.

Varför ska de användas

Kulturstubbarna ska signalera en enskild lämning eller ett område med flera lämningar för att skydda dessa vid skogliga åtgärder. Maskinförare och skogsvårdspersonal ska lätt kunna se att det finns forn- eller kulturlämningar som kräver speciella åtgärder eller som helt ska undantas från skogsbruk. Signalvärdet räcker så länge kulturstubbarna står kvar, i bästa fall t.o.m. förstagallringen (20-25 år). Under perioden fram till dess kan flera aktörer ha varit involverade.

Signalvärdet är även till nytta och glädje för fri-

luftslivet eftersom lämningarna lätt går att hitta trots förändrad markvegetation efter en avverkning.

När ska de användas

Kulturstubbar ställs främst i samband med föryngringsavverkning. Om kulturstubbar ställs vid gallring tänk på att ha kvar lämpliga träd på rätt avstånd för framtida kulturstubbar.

Hur de ska placeras

Kulturstubbarna placeras 2-5 meter utanför lämningen eller lämningens ytterkanter. Dessa bör vara så pass många att de tydligt visar var särskild hänsyn behöver tas. Beroende på lämningarnas antal, dess former, belägenhet och omfattning, kan undantag behövas för att undvika minskat signalvärde. Alltför många kulturstubbar kan förvirra snarare än förtydliga.

Målbild	Enstaka lämning	Flera lämningar Linjeobjekt	Yttäckande lämningar
Användning av kulturstubbar	Tre eller fler kulturstubbar ställs 2-5 meter utanför lämningen eller där lämpliga träd finns. Saknas lämpliga träd till kulturstubbar kan stakkäppar användas.	Sammanhängande lämningssmiljö markeras med lämpligt antal kulturstubbar, ca 2–5 m utanför området. Separat belägna lämningar (t.ex. avvikande) kan markeras enskilt. Linjeobjekt markeras med kulturstubbar längs med sträckningen och nära lämningen. Markera särskilt tydligt då riktningen ändras. Väl synliga röjningsrösen och stenmurar behöver inte alltid markeras.	På röjningsröseområden med lämningar jämnt spridda över hela avverkningsytan ställs som regel inga kulturstubbar. I vissa fall, då lämningssområdet enbart berör del av hygge, kan ytan som helhet markeras med kulturstubbar i ytterkanten. I undantagsfall kan enskilda lämningar (odlingsrösen) markeras med en ensam kulturstubbe på/nära intill lämningen.
Lämnings-exempel	Husgrund Kolningsanläggning Tjärframställningsplats	Torpmiljö Kolningsanläggningar Stenmur Stig eller väg	Sentida röjningsröseområde (efter 1850)

FOTO: GÖRAN LINDH

OBS. Fornlämningsklassade lämningar behandlas enligt länsstyrelsens beslut! Kulturstubbarna kan också med fördel användas till att avgränsa det av länsstyrelsen angivna villkorsområdet i terrängen.

För mer information om hur du arbetar med forn- och kulturlämningar:
Branschgemensamma riktlinjer är framtagna av skogsbruket och Skogforsk.
Gå in på: www.skogforsk.se för att läsa mer.

Skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn ger vägledning om hur miljöhänsyn bör tas vid skogsbruksåtgärder. De är något att eftersträva vid planering och genomförande av skogsbruksåtgärder och ska användas anpassat till aktuell trakts specifika förutsättningar. Aktuell målbild är framtagen i bred samverkan inom skogssektorn av en arbetsgrupp sammansatt av representanter från skogsnäringen, skogsägare, Skogsstyrelsen, andra berörda myndigheter, ideella organisationer och specialister inom aktuellt område. 2016-12-07. Uppdaterad målbilds-version 2021-12-09. Mer information på www.skogsstyrelsen.se/malbilder

